

For it is good for him to be with you

כי¹ טוב לו עמך –

Overview

The Tosfos cites the פסוק of עמך² כי טוב לו עמך as the source of the rule that אדון must treat the ע"ע as an equal in food and drink, etc. Tosfos offers an alternate פסוק as the source for this ruling.

הרב רבינו אברהם גריס כשכיר כתושב יהיה עמך (ויקרא כה)³ דמהתם ילפינן בתורת כהנים⁴ -
ה"ר אברהם reads the text as (כי טוב לו עמך) כשכיר כתושב יהיה עמך, for it is from
- תו"כ in עמך במאכל וכו' that we derive this ruling of (כשכיר וגו') פסוק that

אבל בספרי⁵ לא דריש מידי מכי טוב לו עמך דאין זה צווי⁶ אלא סיפור דברים⁷ בעלמא:
However, in ספרי he does not expound at all on the פסוק of עמך; the reason
is since this פסוק (טוב לו עמך) is not a command (as opposed to the פסוק of
כשכיר כתושב פסוק),⁸ but merely just relating what is happening.

Summary

In other texts the גירסא is כי טוב לו עמך, and not כשכיר כתושב יהיה עמך.

Thinking it over

According to the גירסא of ה"ר אברהם we derive from עמך במאכל וכו' that
כשכיר כתושב יהיה from עמך במאכל וכו'. This פסוק however is written by a מוכר עצמו (who stole),
עמך. Perhaps by a מכרוהו ב"ד (who stole),
which the פסוק of שכר שכיר פסוק is discussing, we do not apply this leniency of
עמך.?!⁹ ביום ובלילה means literally שכר שכיר means literally שכר שכיר, and therefore perhaps
במאכל וכו'.

¹ This Tosfos should precede the previous אי ואידך ד"ה.

² The פסוק in טו,א reads, דברים (ראה) טו,א כי טוב לו עמך.

³ פסוק מ.

⁴ בהר פ"ז ה"ג. The תורה contains the דרשות on ויקרא (where the פסוק of שכיר is found).

⁵ The ספרי contains the דרשות for the פסוק of עמך (where the פסוק of עמך is found).

⁶ The ספרי may be responding (in two ways) to an anticipated question; perhaps there is some mistake in תו"כ, and the proper גירסא there is (also) כי טוב לו עמך. Therefore Tosfos responds that firstly why is there no mention of this דרשה in פסוק, where the פסוק is written, and additionally the פסוק of עמך כי טוב לו עמך does not lend itself for a דרשה, since it is סיפור דברים בעלמא.

⁷ The תורה is relating that if he was happy by you (כי טוב לו עמך) he may want to continue working for you even after the six years, but there is no commandment to the master.

⁸ In the פסוק of עמך כתושב יהיה עמך the תורה is instructing the master how he should conduct himself with the ע"ע (he should treat him like a שכיר ותושב [and not like a slave], and it should be עמך).

⁹ See (הארוך) א. יוסף and מהרש"א (הארוך).